

Finansinspektionens föreskrifter om hantering av likviditetsrisker för kreditinstitut och värdepappersbolag;

beslutade den 4 oktober 2010.

Finansinspektionen föreskriver¹ följande med stöd av

- 16 kap. 1 § 3 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 5 kap. 2 § 4 förordningen (2004:329) om bank- och finansieringsrörelse,
- 8 kap. 42 § 2 lagen (2007:529) om värdepappersmarknaden och 6 kap. 1 § 9 förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om hur ett företag ska hantera sina likviditetsrisker.

Tillämpningsområde

2 § Föreskrifterna gäller för

1. bankaktiebolag,
2. sparbanker,
3. medlemsbanker,
4. kreditmarknadsbolag,
5. kreditmarknadsföreningar, och
6. värdepappersbolag.

Bestämmelserna ska dessutom tillämpas av finansiella företagsgrupper.

Det innebär att det som i föreskrifterna anges om ett företag då ska gälla för den finansiella företagsgruppen. Moderföretaget ansvarar för att bestämmelserna tillämpas på gruppnivå. Vad som anges om styrelse och verkställande direktör ska då gälla moderföretagets styrelse och verkställande direktör.

Ett företag inom en finansiell företagsgrupp kan enskilt uppfylla kraven i 4 kap. 5 § om det tillsammans med övriga företag i gruppen uppfyller kraven på gruppnivå och det dels finns rättsligt bindande åtaganden om fullgott likviditetsstöd mellan det företag där likviditetsreserven är placerad och företaget, dels att likviditet är fritt överflyttbar mellan dessa företag. Detsamma gäller ett dotterföretag i en utländsk finansiell företagsgrupp som står under grupp tillsyn inom EES, om företaget lyder under nationell reglering om hantering av likviditetsrisk som motsvarar dessa föreskrifter.

---

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/111/EG av den 16 september 2009 om ändring av direktiven 2006/48/EG, 2006/49/EG och 2007/64/EG.

Proportionalitet

3 § Ett företag ska när det tillämpar dessa föreskrifter ta hänsyn till företagets storlek, risktolerans, verksamhetens komplexitet, arten och omfattningen av exponeringen för likviditetsrisker samt företagets roll som likviditetsförsörjare på marknaden.

Definitioner

4 § I dessa föreskrifter ska termer och beteckningar ha följande betydelse:

Dotterföretag: Företag som anges i 2 § som är dotterföretag enligt definitionen i 1 kap. 4 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Finansiell företagsgrupp: Den del av en finansiell företagsgrupp enligt 9 kap. 1 § 1 lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar som består av ett institut och de dotterföretag som är institut eller motsvarande utländska företag.

Likviditetsrisk: Risken för att inte kunna infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt.

Moderföretag: Det företag i den finansiella företagsgruppen som enligt 9 kap. 3 § lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar ansvarar för att de gruppbaseade kraven i samma lag uppfylls.

Värdepappersbolag: Ett värdepappersbolag enligt definitionen i 1 kap. 5 § 26 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

2 kap. Organisatoriska krav

Risktolerans

1 § Ett företag ska ha en dokumenterad risktolerans som dels är baserad på en klart uttalad kvantitativ och kvalitativ syn på vilken likviditetsrisk som är lämplig, dels är anpassad till företagets verksamhetsmål, strategiska inriktning och generella riskpreferens. Företagets styrelse ska fatta beslut om risktoleransen.

Riktlinjer och instruktioner

2 § Ett företag ska ha strategier enligt 4 kap. samt riktlinjer och instruktioner om hantering av företagets likviditetsrisk i enlighet med den risktolerans som styrelsen beslutar enligt 1 § för att säkerställa att företaget håller tillräckligt med likviditet.

3 § Ett företags verkställande direktör ska följa och regelbundet rapportera företagets hantering av likviditetsrisker och likviditetsutveckling till styrelsen.

4 § Styrelsen för ett företag ska minst årligen granska och godkänna strategier enligt 4 kap. och riktlinjer som avser företagets hantering av likviditetsrisk. Styrelsen ska även försäkra sig om att företagets verkställande ledning hanterar likviditetsrisker i enlighet med företagets risktolerans.

5 § Riktlinjer och instruktioner om hantering av likviditetsrisk ska säkerställa att företaget bevakar och tillgodoser framtida likviditetsbehov vid normal daglig hantering såväl som vid temporära och utdragna krissituationer. De ska även ge anvisningar om ansvars- och arbetsfördelning, mätmetoder, limiter, uppföljning och rapportering. Riktlinjerna och instruktionerna ska avse företaget som helhet inklusive eventuella filialer och i förekommande fall samordningen dem emellan.

Ett dotterföretag i en finansiell företagsgrupp ska beakta de riktlinjer och instruktioner som gäller för gruppen gemensamt vid framtagandet av egna riktlinjer, instruktioner och strategier.

6 § All berörd personal i företaget ska underrättas om strategierna, riktlinjerna och instruktionerna.

Likviditetsriskkontroll

7 § I varje företag ska det finnas en central funktion för oberoende kontroll av likviditetsrisker (likviditetsriskkontroll) som är underställd den verkställande direktören eller en ledamot av den verkställande ledningen som inte är ansvarig för positionstagande enheter. Den centrala likviditetsriskkontrollfunktionen ska ha goda kunskaper om finansiella instrument, likviditetsrisker och metoder för styrning och kontroll av likviditetsrisker.

Om företaget har en central funktion för riskkontroll kan likviditetsriskkontrollen utföras av denna.

Om ett företag ingår i en finansiell företagsgrupp får den centrala funktionen för likviditetsriskkontroll placeras i moderföretaget. Den centrala likviditetsriskkontrollfunktionen ansvarar för den löpande rapporteringen och analysen av företagets och i förekommande fall gruppens likviditetsrisker.

Om ett företag har en lokalt placerad funktion för likviditetsriskkontroll inom en positionstagande enhet ska den lokala funktionen rapportera till den centrala likviditetsriskkontrollfunktionen eller den centrala riskkontrollfunktionen om en sådan finns.

Ett dotterföretag i en finansiell företagsgrupp ska anpassa sin likviditetsriskkontrollfunktion efter den för gruppen gemensamma likviditetsriskkontrollfunktionen.

Oberoende granskning

8 § Ett företag ska regelbundet låta genomföra en oberoende granskning och utvärdering av företagets styrning och kontroll av likviditetsrisker. En funktion för oberoende granskning ska vara direkt underställd företagets styrelse. Om företaget har en funktion för internrevision kan den oberoende granskningen utföras av den.

Företaget ska granska likviditetsriskkontrollen för att identifiera svagheter eller problem med rutiner, metoder och system för beräkning och rapportering av likviditetsrisker. Företaget ska även regelbundet granska att fastställda riktlinjer och processer följs samt att processerna uppfyller de uppsatta målen. Den oberoende granskningen ska även följa upp att företaget har en ändamålsenlig organisation för sin likviditetshantering.

3 kap. Identifiering och mätning av likviditetsrisker

Omfattning

1 § Ett företag ska identifiera och mäta sina exponeringar mot likviditetsrisker och sitt finansieringsbehov inom och mellan olika affärsverksamheter och valutor.

En finansiell företagsgrupp ska särskilt beakta och dokumentera olika rättsliga och operativa begränsningar att fritt överföra likviditet och säkerheter mellan företag i den finansiella företagsgruppen.

Internprissättning av likviditetsrisk

2 § Ett företag ska beräkna sina kostnader för likviditet och beakta kostnaderna i internprissättning och prestationsmått. Kostnaderna för likviditet ska återspegla företagets aktuella refinansieringskostnad på förekommande löptider samt den kostnad som det innebär för företaget att hålla en likviditetsreserv enligt 4 kap.

Olika likviditetsriskmått

3 § Ett företag ska använda sig av flera specialanpassade riskmått och nyckeltal för att beräkna likviditetsrisk på ett heltäckande sätt. Företaget ska ha ett framåtblickande perspektiv på likviditetsrisk och bedöma balansräkningens struktur, kassaflöden, likviditetspositioner och risker i poster utanför balansräkningen. Riskmått och nyckeltal ska identifiera sårbarhet vid normal verksamhet liksom under perioder av stress. Mätmetoderna ska i tillämpliga fall skilja på likviditetsrisker i olika valutor.

4 § Ett företag ska beräkna de kassaflöden som förväntas uppstå när samtliga tillgångar, skulder och poster utanför balansräkningen avvecklas. Kassaflödena ska fördelas på de olika tidsintervall inom vilka de normalt förväntas uppstå. Kassainflöden från tillgångar i likviditetsreserven enligt 4 kap. ska dock hänföras till de tidsintervall där tillgången tidigast kan omvandlas till betalningsmedel.

Företaget ska i beräkningen använda dagliga tidsintervall. Om det med hänsyn till företagets storlek inte är lämpligt och rimligt att använda dagliga tidsintervall får företaget använda minst sju tidsintervall: en dag, mer än en dag till en vecka, mer än en vecka till en månad, mer än en månad till tre månader, mer än tre månader till sex månader, mer än sex månader till ett år, mer än ett år. Tidsintervallen ska vara ömsesidigt uteslutande och sammantaget uttömmande. En finansiell företagsgrupp ska alltid använda dagliga tidsintervall upp till ett år.

För varje tidsintervall ska företaget beräkna nettokassaflödet såsom summan av förväntade kassautflöden minus summan av förväntade kassainflöden. Företaget ska därefter ackumulera nettokassaflödet över samtliga tidsintervall för att visa hur länge det har ett positivt kassaflöde.

5 § Ett företag ska när det beräknar förväntade kassaflöden skilja mellan kontrakterade kassaflöden med fastställda betalningstidpunkter och sådana kassaflöden för vilka betalningstidpunkter och storlek styrs av företagets egna beslut, kundbeteenden eller marknadsutvecklingen. I de fall kundbeteenden eller

marknadsutveckling ligger till grund för beräkningen av kassaflöden ska dessa baseras på empiriska observationer och etablerade beräkningskonventioner.

Företaget ska säkerställa att metoder och antaganden som används för att beräkna de förväntade kassaflödena är relevanta.

6 § Ett företag ska även mäta sin strukturella likviditetsrisk. Företaget ska beräkna och över tiden följa lämpliga nyckeltal ur balansräkningen för att belysa den finansiella strukturen och specifika inslag i företagets likviditetsrisk.

Stresstester

7 § Ett företag ska vara väl förberett på att hantera sin betalningsberedskap under förutsättningar som avviker från normala förhållanden. Företaget ska därför regelbundet utföra stresstester som identifierar och mäter likviditetsrisken under olika scenarier och försäkra sig om att företagets aktuella exponeringar för likviditetsrisk stämmer överens med dess fastställda risktolerans.

Företaget ska utforma lämpliga scenarier utifrån sin aktuella riskprofil. Dessa scenarier ska baseras på varierande grad av stress och varaktighet och täcka såväl företagsspecifika som marknadsrelaterade problem. Problem ska belysas såväl enskilt som i kombination med varandra.

Stresstesterna ska ta hänsyn till utvecklingen av likviditeten intradag och behovet av likviditet för tidskritiska betalningar.

8 § Ett företag ska utforma sina stresstester utifrån sin egen och kundernas riskexponering samt verksamhetens inriktning och komplexitet. Huvudsakliga komponenter i ett företags stresstester ska i förekommande fall vara antaganden om att företaget inte längre har tillgång till icke säkerställd marknadsfinansiering och antaganden om stora uttag i inlåningen från allmänheten. Marknadsomfattande stresstester ska bygga på antaganden om urholkade marknadsvärden för vissa tillgångar och en allmän försämring i villkoren för marknadsfinansiering.

Företaget ska regelbundet se över de antaganden som ligger till grund för de stresstestscenarier som används, för att försäkra sig om att de är relevanta.

9 § Ett företag ska använda resultaten från stresstester för att anpassa sina strategier, riktlinjer och positioner. Resultatet av stresstesterna ska stämmas av mot företagets risktolerans.

10 § Ett dotterföretag i en finansiell företagsgrupp får beakta sin roll och position i gruppen vid tillämpningen av 7–9 §§.

4 kap. Hantering av likviditetsrisk

Likviditetsstrategi

1 § Ett företags långsiktiga plan för hur företaget ska kunna infria sina betalningsförpliktelser (likviditetsstrategi) ska omfatta

- hur likviditetshanteringen ska organiseras,
- hur tillgångar respektive skulder sätts samman,
- fördelningen på olika löptider och valutor,
- överföring av likviditet mellan olika länder,

- utnyttjande av upplåningsinstrument,
- innehav av realiserbara tillgångar, och
- beredskap för ojämna likviditetsflöden intradag.

Finansieringsstrategi

2 § Ett företag ska i en långsiktig plan för sin framtida finansiering (finansieringsstrategi) eftersträva att det finns en tillräcklig grad av diversifiering av finansieringskällorna med hänsyn till i tillämpliga fall antal och typ av motparter, typ av finansiella instrument, säkerställd och icke säkerställd upplåning, löptider, valutor och geografiska marknader.

Företaget ska närvara på sina utvalda finansieringsmarknader och se till att ha en stark relation till sina finansiärer för att främja en effektiv diversifiering av sina finansieringskällor. Företaget ska identifiera de viktigaste faktorerna som påverkar möjligheten att anskaffa finansiering och noggrant följa dessa faktorer för att försäkra sig om att den bedömda finansieringsförmågan fortfarande gäller under olika tänkbara omständigheter.

Intradagslikviditet

3 § Ett företag ska hantera sina intradagslikviditetspositioner och därmed sammanhängande risker så att det kan klara sina betalnings- och avvecklingsåtaganden i olika valutor och i olika betalningssystem. Företaget ska klara sina åtaganden på utsatt tid såväl under normala förhållanden som vid marknadsstörningar och ska särskilt identifiera och prioritera de mest kritiska förpliktelserna. Företaget ska även beakta sådana åtaganden som kan uppstå i dess roll som korrespondentbank, förvaringsinstitut eller likviditetsförsörjare i betalningssystem.

Säkerheter

4 § Ett företag ska hantera sina säkerheter och följa dessa för sina dotterbolag med avseende på jurisdiktion och valutaexponering. Företaget ska skilja på tillgångar som är ianspråktagna som säkerheter och övriga tillgångar.

Företaget ska främst informera sig om huruvida de värdepapper som företaget innehar godtas som säkerheter för större motparter och finansiärer av säkerställd upplåning på den privata marknaden. Företaget ska därutöver informera sig om vilka krav som gäller för att värdepapper ska få användas som säkerhet i centralbanker för att få tillgång till intradagskredit, repor och penningpolitiska krediter, inklusive utlåning i utlåningsfaciliteter. Ett värdepappers marknadsvärde ska justeras med ett lämpligt värderingsavdrag.

Företaget ska följa lokaliseringen av tillgängliga säkerheter och hur dessa säkerheter lämpligen kan mobiliseras.

Likviditetsreserv

5 § Ett företag ska hålla en avskild reserv av högkvalitativa likvida tillgångar som kan användas för att säkra företagets kortsiktiga betalningsförmåga vid bortfall eller försämrad tillgång till vanligtvis tillgängliga finansieringskällor. Tillgångarna i likviditetsreserven får inte vara ianspråktagna som säkerheter. Storleken på

likviditetsreserven ska vara sådan att det är möjligt för företaget att stå emot en allvarlig likviditetspåfrestning utan att det behöver ändra sin affärsmodell.

Likviditetsreserven ska bestå av sådana tillgångar att likviditet kan skapas på kort tid till förutsägbara värden. Likviditetsreserven ska utgöras av tillgångar som är både likvida på privata marknader och belåningsbara i centralbanker. Inlåningsmedel, i centralbanker eller en annan bank, som är tillgängliga påföljande dag kan medräknas i likviditetsreserven.

Företaget ska förvissa sig om att det inte finns några hinder för att använda reservens tillgångar för finansiering på kort sikt.

En finansiell företagsgrupp ska när den fastställer storleken och lokaliseringen av likviditetsreserven beakta i vilken grad som företag inom gruppen ska vara självförsörjande med likviditet och omfattningen av likviditetsstöd till dotterföretag.

Ett företag med likviditetsrisk i olika valutor ska i möjligaste mån fördela likviditeten på valutaslagen för att undvika eventuella störningar på swapmarknaderna.

Andra likviditetsskapande åtgärder

6 § Ett företag ska bedöma vilka andra åtgärder som kan skapa likviditet inom en nära framtid utan att det behöver ändra sin affärsmodell.

Limiters

7 § Ett företag ska sätta limiters för att kontrollera sin exponering och känslighet för likviditetsrisk totalt och i olika valutor. Limiterna ska omprövas regelbundet och justeras när omständigheter eller styrelsens risktolerans förändras. Valet av vilka limiters som införs i företaget ska ske med hänsyn till vilka metoder det använder för att mäta likviditetsrisken och är därmed en följd av verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

Företaget ska under normala omständigheter använda limiterna i den löpande hanteringen av likviditet inom och över affärsområden och juridiska personer. En sådan limitstruktur ska också säkerställa att företaget kan fortsätta att agera under tider av marknadsstress, företagsstress och en kombination av dessa.

Företaget ska ha en beslutsordning för fördelning av limiters. Beslutsordningen ska innehålla uppgifter om hur, av vem och till vem limitöverdrag rapporteras och dokumenteras. Det ska också framgå om och på vilka villkor limiters kan omfördelas samt vilka åtgärder som ska vidtas vid överträdelser av limiters.

Övervakning

8 § Ett företag ska identifiera och använda interna företagsspecifika indikatorer för likviditetsrisker och, där det är möjligt, marknadsrelaterade indikatorer som tidigt kan varna för negativa trender och ökad risk.

Beredskapsplanering

9 § Ett företag ska ha en beredskapsplan för hantering av likviditetskriser.

Beredskapsplanen ska innehålla en tydlig ansvarfördelning för all berörd personal samt instruktioner för hur företaget ska komma till rätta med likviditetsunderskott. Planen ska ange lämpliga åtgärder för att hantera konsekvenserna av olika typer av krissituationer samt innehålla definitioner på händelser som utlöser och eskalerar beredskapsplanen.

Beredskapsplanen ska regelbundet testas och uppdateras bl.a. utifrån resultatet av stresstesterna.

10 § Ett dotterföretag i en finansiell företagsgrupp får beakta sin roll och position i gruppen vid tillämpningen av 9 §.

---

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 31 oktober 2010 och tillämpas från och med den 31 december 2010.

2. Genom föreskrifterna upphävs Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2000:10) om hantering av marknads- och likviditetsrisker i kreditinstitut och värdepappersbolag i de delar som avser likviditetsrisker.

MARTIN ANDERSSON

Lars Söderlind